

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 224/2024-56

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov 1. [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], 2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], 3. [REDACTED], [REDACTED], Ul. [REDACTED], 4. [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 5. [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], 6. [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], 7. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], 8. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 9. [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 10. [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], 11. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], 12. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 13. [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 14. [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], 15. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], 16. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 17. [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 18. [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], 19. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], 20. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

21. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], 22. [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátkou JUDr. Olgou

Szabó, Rákócziho 4, Patince, proti postupu Obvodného pozemkového úradu Komárno v konaní

vedenom pod sp. zn. A/2010/00119-1, postupu Okresného úradu Komárno, pozemkového a lesného

odboru v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KN-PLO-2022/000500, postupu Krajského súdu v Nitre

v konaní vedenom pod sp. zn. 19Sp/19/2010 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

v konaní vedenom pod sp. zn. 10Sžr/22/2013 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 31. januára 2024 domáhajú vyslovenia porušenia čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) „v znení protokolu č. 11, s dodatkovým protokolom č. 4, 6, 7, 12 a 13“ postupom obvodného pozemkového úradu v konaní vedenom pod sp. zn. A/2010/00119-1, postupom okresného úradu v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KN-PLO-2022/000500, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19Sp/19/2010 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Sžr/22/2013. Navrhujú ústavnému súdu vydať „opatrenie na odstránenie protiprávneho stavu, na vrátenie vlastníctva k pozemkom“ a zabezpečiť „uplatnenie nerešpektovaného ústavného práva“. Okrem toho žiadajú priznať finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavnej sťažnosti predchádzali ústavné sťažnosti, ktorými sa žiadatelia o navrátenie vlastníctva k pozemkom podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ako sťažovatelia) domáhali vyslovenia porušenia svojich základných práv a slobôd postupom a rozhodnutiami orgánov verejnej správy v tomto konaní, ako aj postupom a rozhodnutím krajského súdu vydaným v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy, ktoré bolo zrušené uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 10Sžr/22/2013 z 29. januára 2014 z dôvodu odňatia možnosti účastníkom konania konať pred súdom.

3. O týchto ústavných sťažnostiach ústavný súd rozhodol uznesením č. k. I. ÚS 23/2015-82 z 21. januára 2015, nálezom č. k. IV. ÚS 248/2018-109 z 21. júna 2018, nálezom č. k. II. ÚS 392/2019-130 z 28. apríla 2020 a uznesením č. k. III. ÚS 390/2022-66 z 30. júna 2022.

4. Obsahovo totožnú sťažnosť, ako je prejednávaná vec, podali iní účastníci totožného napadnutého reštitučného konania toho času vedeného okresným úradom pod sp. zn. OU-KN-PLO-2022/000500, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 144/2023 z 2. marca 2023 tak, že túto ústavnú sťažnosť odmietol vo vzťahu k napadnutým súdnym konaniam krajského súdu a najvyššieho súdu s odôvodnením, že tieto konania boli už pred podaním ústavnej sťažnosti právoplatne skončené a vo vzťahu k prebiehajúcemu reštitučnému konaniu pred správnym orgánom (ktoré je pokračovaním skoršieho konania vedeného obvodným pozemkovým úradom, pozn.) odmietol ústavnú sťažnosť ako neprípustnú z dôvodu nevyčerpania správnej žaloby o nečinnosť správneho orgánu pred podaním ústavnej sťažnosti.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení

neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] vyslovujú nespokojnosť s tým, že po tom, ako krajský súd v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy rozsudkom č. k. 19Sp/19/2010-1841 z 9. decembra 2019 (ktorý nadobudol právoplatnosť 5. marca 2020) rozhodol tak, že rozhodnutie obvodného pozemkového úradu sp. zn. A/2010/001191 z 27. mája 2010 zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie okresnému úradu, nenastal v správnom konaní výraznejší posun, keďže viacero žiadateľov medzitým zomrelo a kvôli prebiehajúcim dedičským konaniam bolo potrebné ustáliť okruh účastníkov konania. Až v mesiaci marec 2023 okresný úrad pod sp. zn. OU-KN-PLO-2022/000500 zaslal právnym nástupcom žiadateľov „*Upovedomenie o vydaní rozhodnutia s výzvou na vyjadrenie sa k jeho podkladom podľa ust. § 33 ods. 2 Správneho poriadku*“. Takýto zdĺhavý postup orgánu verejnej správy v správnom konaní, ako aj procesné pochybenia krajského súdu, resp. najvyššieho súdu v rámci konania o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy sťažovateľa považujú za ústavne neakceptovateľný, porušujúci ich označené základné práva a slobody.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia čl. 2 ods. 2 ústavy a základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práv podľa čl. 6 dohovoru „*v znení protokolu č. 11, s dodatkovým protokolom č. 4, 6, 7, 12 a 13*“ postupom obvodného pozemkového úradu v konaní vedenom pod sp. zn. A/2010/00119-1, postupom okresného úradu v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KN-PLO-2022/000500, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19Sp/19/2010 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Sžr/22/2013, s ktorými sú sťažovatelia nespokojní, keďže o žiadostiach žiadateľov o navrátenie vlastníctva k pozemkom dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak (§ 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd konštatuje, že v dôsledku zrušenia obvodných pozemkových úradov s účinnosťou od 1. októbra 2013 prešla pôsobnosť obvodného pozemkového úradu v sídle kraja ustanovená osobitnými predpismi na okresný úrad v sídle kraja (§ 8 a § 9 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

9. Ako bolo uvedené, konanie o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy pred krajským súdom a najvyšším súdom bolo právoplatne skončené a v súčasnosti o žiadosti žiadateľov o navrátenie vlastníctva k pozemkom rozhoduje okresný úrad pod (novou) sp. zn. OU-KN-PLO-2022/000500, ktorý v mesiaci marec 2023 zaslal právnym nástupcom tých žiadateľov, ktorí medzičasom zomreli, „*Upovedomenie o vydaní rozhodnutia s výzvou na vyjadrenie sa k jeho podkladom podľa ust. § 33 ods. 2 Správneho poriadku*“ (body 2 a 3).

10. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je založená na princípe subsidiarity, tzn. že ústavný súd nastupuje ako nástroj ochrany základných práv a slobôd až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov

na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci (I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99).

11. Tomu zodpovedá aj znenie § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd. Podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

12. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených zákonom domáhať ochrany na správnom súde [§ 2 ods. 2 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)]. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. Žalobca sa môže žalobou domáhať (aj) odstránenia nečinnosti orgánu verejnej správy v začatom administratívnom konaní, ako aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia za porušenie práv spôsobených nečinnosťou správneho orgánu (§ 242 ods. 1 SSP). Za tejto procesnoprávnej úpravy preto možno konštatovať, že správna žaloba proti nečinnosti spĺňa všetky atribúty účinného prostriedku nápravy, pretože v prípade zistenej nečinnosti správneho orgánu správny súd uloží povinnosť konať a rozhodnúť v konkrétnej lehote, disponuje donucovacím prostriedkom vo forme ukladania pokút správnemu orgánu a dohliada na vec až do skončenia administratívneho konania vydaním rozhodnutia. Zároveň správny súd disponuje právomocou primerane finančne odškodiť ujmu na právach účastníkov správneho konania spôsobenú nečinnosťou správneho orgánu.

13. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018).

14. Podmienka vyčerpania právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, sa nevyžaduje, ak sťažovateľ preukáže, že tieto právne prostriedky nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Dôvody hodné osobitného zreteľa musí preukázať sťažovateľ (I. ÚS 33/03). Sťažovatelia však vo svojej ústavnej sťažnosti vôbec netvrdia, že tento prostriedok nápravy nevyčerpali z dôvodov hodných osobitného zreteľa, nepožadujú odpustenie vyčerpania dostupného prostriedku nápravy ani žiadne dôvody nepreukázali.

15. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia základných práv a slobôd sťažovateľov postupom obvodného pozemkového úradu v konaní vedenom pod sp. zn. A/2010/00119-1 a postupom okresného úradu v konaní vedenom pod sp. zn. OU-KN-PLO-2022/000500, ktoré je jeho organickým pokračovaním, odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

16. Ústavnú sťažnosť v časti týkajúcej sa námietky porušenia základných práv a slobôd sťažovateľov postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19Sp/19/2010 a postupom

najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Sžr/22/2013 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene, keďže obe súdne konania boli právoplatne skončené pred podaním ústavnej sťažnosti.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľov uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu